

Περιοχές UNESCO Κρήτης

Σαμαριά • ψηλορείτης • Αστερούσια • Σητεία

ροση:
εριοφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κρήτης
Σχεδιασμός και Επιμέλεια Έκδοσης:
TETRAGON A.E.

Κείμενα:
TETRAGON A.E.

Φωτογραφίες:
Κωνσταντίνος & Πέτρος Σοφικίτης

Μετάφραση:
Όλγα Τσατσάνη

Εκτύπωση και βιβλιοδεσία:
ThessPrint A.E.

«Τα δικαιώματα επί των απεικονιζόμενων μνημείων ανήκουν στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ν. 3028/2002)». «Υπουργείο Πολιτισμού – Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων»

ISBN: 978-618-86346-0-2

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση:
Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κρήτης
Σχεδιασμός και Επιμέλεια Έκδοσης:
TETRAGON A.E.

Κείμενα:
TETRAGON A.E.

Φωτογραφίες:
Κωνσταντίνος & Πέτρος Σοφικίτης

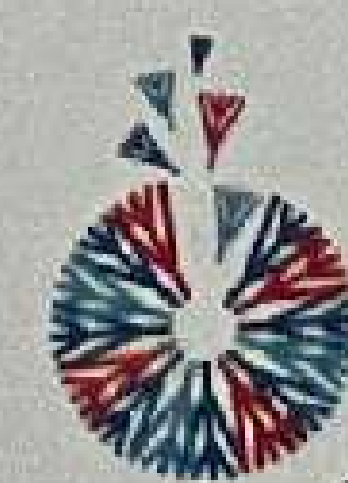
Μετάφραση:
Όλγα Τσατσάνη

Εκτύπωση και βιβλιοδεσία:
ThessPrint A.E.

«Τα δικαιώματα επί των απεικονιζόμενων μνημείων ανήκουν στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ν. 3028/2002)». «Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού - Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων»

ISBN: 978-618-86346-0-2

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΚΡΗΤΗ 2014 - 2020

CRETE

Όρη Τμήμα της διαδρομής
Samaria Run.

ΣΑΜΑΡΙΑ

Τα Λευκά Όρη αναπτύσσονται στα νοτιοδυτικά του νησιού και αποτελούν τον πυρήνα του Εθνικού Πάρκου Λευκών Ορέων με έκταση 585 χλμ².

Η επιβλητική σε όγκο οροσειρά σχηματίζει στα βόρεια πολυδαρμένες κορυφές άνω των 2000μ, με ψηλότερη τις Πάγκες (2453μ). Το νότιο τμήμα ορίζεται από φαράγγια με απότομες πλαγιές που καταλήγουν στη θάλασσα του Αιγαίου Πελάγους.

Η ονομασία τους προέκυψε από τις κορυφές της οροσειράς που παραμένουν χιονισμένες σχεδόν ολόκληρο τον χρόνο. Το λευκό τοπίο συμπληρώνουν τα υψίπεδα που δίνουν την εντύπωση μιας σχεδόν άγριας ορεινής κρήνης.

Το έντονο ανάγλυφο και οι αντιθέσεις του τοπίου καθόρισαν τη μεγάλη ποικιλία των οικοσυστημάτων και του φυσικού πλούτου της περιοχής. Πάνω από 900 είδη φυτών, δάση κυπαρισσιού, πεύκα και θάμνα συνθέτουν ένα απόλυτα μυσταίο βλάστημα και ενδημισμό. Πρωταγωνιστές των απόκρημνων περιοχών είναι το αγρίμι, ο κρητικός αϊγάγρος και των ψηλών βράχων ο γυπαετός ή κοκκαλός, είδη που κατοικούν αποκλειστικά στην Κρήτη.

Η περιοχή αποτελεί αντικείμενο προστασίας πολλών ελληνικών και διεθνών φορέων με σκοπό τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ φυσικού και ανθρώπινου περιβάλλοντος. Το 1981 το φαράγγι της Σαμαριάς εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας (MAB: Man and the Biosphere) υπογραμμίζοντας τη μοναδικότητα της βιολογικής ποικιλότητας των Λευκών Ορέων.

Το φαράγγι της Σαμαριάς αποτελεί πόλο έλξης για επισκέπτες από όλο τον κόσμο που επιθυμούν να βιώσουν μια μοναδική περιπατητική εμπειρία 16 χλμ. Κατά μήκος της διαδρομής μαρτυρείται η σχέση ανθρώπου και φύσης στο μεγάλο με οικισμούς ορεινούς και νεότερους, τόπους λατρείας, εκκλησιάς και σπηλιές που αξίζει κανείς να εξερευνήσει.

Οστόσο, το απόθεμα μνημείων φύσης και πολιτισμού δεν εφάνηκε στον φαράγγα όπως τον αποκαλούν, διευρύνεται σε περιοχές με πληθώρα προστατευόμενων φαράγγιων, ορεινών και παραβλαδασίων οικισμών για ανάπαυλα και φαγητά, και παραλίων όπου να φτάσει οδούς, περιπατητικά ή με καροτσάκι.

Πολύ δημοφιλείς είναι οι αναρτήσιμες περπατητές διαδρομές που προσφέρονται μέσα στην μονοπατιών, όπως το Ευρωπαϊκό μονοπάτι της περπέτειας ενδείκνυνται δραστηριότητες όπως jumping από ύψος 136μ στη γέφυρα ή κατάβαση φαράγγιων με τεχνική σπηλαιολογική ενδιαφέροντος, τα δύο από τα βαθύτερα σπηλαιολογικά.

SAMARIA

Lefka Ori (White Mountains) extend to the southwest of Crete and constitute the core of the National Park of Lefka Ori, with a total size of 585km².

This range of mountains is quite impressive in volume. At its north, many peaks climb above 2000m. The tallest is Pahnies, at 2453m. Its southern part consists of gorges and steep slopes that reach the Libyan Sea.

Lefka Ori get their name from their peaks that stay full of snow almost throughout the year. The white peaks, together with many high plateaus, give the impression of a vast, arid, mountainous desert.

The terrain is rugged, with many contrasts that have created a huge variety of ecosystems and natural richness. More than 900 varieties of plants, as well as cypress and pine tree forests, together with shrubs, make a rare mosaic of unique endemic vegetation. The local wild goat, called agrimi, is the protagonist of the steep areas. Whereas kokalas, the bearded vulture, flies over the high peaks. Both animals live exclusively in Crete.

The area is protected by many Greek and International bodies, that aim to maintain the balance between the natural and human environments. In 1981 the Gorge of Samaria became part of the World Network of Biosphere Reserves (MAB: Man and the Biosphere), underlining the uniqueness of its biological diversity.

The Gorge of Samaria is an attraction for visitors from the world, that want to experience a unique 16km hike the path, ancient and newer settlements, places of churches and fortresses record the close relationship of humankind and nature.

The reserve of natural and cultural monuments goes beyond the Big Gorge, or Faraggas, as it expands to the surrounding area, with a number of gorges, mountains, and seaside settlements that can be reached by car, hike, or boat.

There are many popular hiking and climbing routes. For adventure lovers, there is jumping from the 138m-high bridge and caving. The National Park is also famous for its caves in Greece.

Looking down the Rio Palenque, the highest peak
of the region is 2453m. The steep and rugged
slopes, the craters and the jagged peaks
giving the impression of a vast and

«Έδω, στο χώμα ρίζωσε μία στέρνα
μονιά κρυφού νερού που θησαυρίζει.
Σκεπή της βήματα ήχηρά. Τ' αστέρια
δὲ σμίγουν τὴν καρδιά της. Κάθε μέρα
πληθαίνει, ανοιγοκλεί, δὲν τὴν ἀγγίζει.»

Γιώργος Σεφέρης

has taken root

ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ

Ο Ψηλορείτης βρίσκεται στην καρδιά του νησιού και περιλαμβάνει 5 κορυφές άνω των 2000μ με ψηλότερη αυτήν του Τιμίου Σταυρού (2456μ). Στους πρόποδες της βόρειας και δυτικής πλευράς συναντά κανείς οικισμούς και καλλιέργειες. Τα νότια και ανατολικά οριοθετούν οι απότομες πλαγιές και οι γκρεμοί.

Το Γεωπάρκο Ψηλορείτη εντάσσεται από το 2001 στο Δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, το 2015 αναγνωρίζεται ως Παγκόσμιο Γεωπάρκο της UNESCO καταλαμβάνοντας έκταση 1272 χλμ².

Η ιδιαίτερη γεωμορφολογία της περιοχής δημιουργεί εναλλαγές στα τοπία με ποικίλα περιβάλλοντα όπως οροπέδια, φαράγγια, σπήλαια, δάση και ποτάμια. Πληθώρα ειδών όπως αρπακτικά πτηνά, αμφίβια και χειρόπτερα (νυχτερίδες) προστατεύονται από τα 8 Καταφύγια Άγριας Ζωής. Η πλούσια χλωρίδα προσφέρει στους λάτρεις της βοτανολογίας τη δυνατότητα παρατήρησης σπάνιων και ενδημικών ειδών όπως η χοροστρίσα και η κόκκινη τουλίπα στο οροπέδιο Γιούς Κάμπος.

Η συνύπαρξη τοπίου-ανθρώπου στον Ψηλορείτη είναι μοναδική. Η πέτρα μεταμορφώνεται σε μητάτο, αλώνι και ξερολιθιά για να εξυπηρετήσει μια βιώσιμη σχέση από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Μνημεία ανάπαυσης και παραδοσιακού πολιτισμού αποτελούν τα μητάτα, χώροι κτηνοτρόφους και παραδοσιακής τυροκομίας για τους κτηνοτρόφους της περιοχής. Στο σπάνιας ομορφιάς οροπέδιο της Νίδας μπορεί κανείς να εντοπίσει πολλά από αυτά διατηρημένα.

Ο μύθος "κατοικεί" στον Ψηλορείτη, την ίδια της αρχαιότητας και μεταφέρει στον άνθρωπο στις ορεινές περιοχές του νησιού. Η παρουσία του Ιδαίου Άντρου, ο τόπος ανατροφής του Δία, Το σπήλαιο για αιώνες ιερός χώρος, όπως φανερώνουν τα θεωρήματα και ευρήματα. Η περιοχή του Γεωπάρκου περιλαμβάνει πολλούς σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία από την μινωική περίοδο μέχρι τους νεότερους χρόνους που αξίζει κανείς να επισκεφθεί, όπως η Ζώμινθος, η Τίνα και η αρχαία Ελεύθερνα και η Μονή Αρκαδίου.

Με τη βοήθεια σηματοδοτημένων πεζοπορικών, ορεινών και γεωλογικών διαδρομών συμπεριλαμβανομένου του Ε4, μπορεί κανείς να περιήγησει και να συνδυάσει το φυσικό περιβάλλον με τα μνημεία και τους χώρους πολιτισμού. Η περιοχή προσφέρει επίσης για δράσεις, όπως ορειβατικό σκι, ορεινό με εξοπλισμό και caving.

Σε οικισμούς του Ψηλορείτη συναντά κανείς παραδοσιακών τεχνών όπως υφαντικής, ξυλογλυπτικής στην Αξό και αγγειοπλαστικής. Ευκαιρία για γνωριμία με τους κατοίκους και οι τοπικές γιορτές, όπως η κουρό, πρωταγωνιστεί η μουσική και ο χορός.

Opfer
Moun

Ο διεθνής αγώνας σκιβατικού στον Ψηλοπέτη
The international ski mountain
Pierre Creta in Psiloritis.

ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ

Τα Αστερούσια Όρη αποτελούν τη νοτιότερη οροσειρά της Ευρώπης. Πρόκειται για μια ημιορεινή-ορεινή ζώνη στο κέντρο του νησιού, μετρίου υψομέτρου, που φτάνει στα 1231μ στην κορυφή του Κόφινου. Εντάχθηκαν το 2020 στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας της UNESCO (MAB: Man and the Biosphere), λόγω του ξεχωριστού ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος καταλαμβάνοντας έκταση 367 χλμ².

Το ανάγλυφο του νότιου τμήματος είναι έντονο με απότομες και απόκρημνες πλευρές που καταλήγουν μέσω φαραγγίων και γκρεμών σε μικρές παραλίες και απομονωμένους κολπίσκους. Η βλάστηση είναι λιγοστή και χαμηλή με εξαίρεση μερικά δάση πεύκου, κυπαρισσιού, χαρουπιάς, άγριας ελιάς και τη χαρακτηριστική συστάδα από φοίνικες του Θεόφραστου στον Αγ. Νικήτα και το Μάρτσαλο. Παρά τη μικρή έκταση που καταλαμβάνει η χλωρίδα, στην περιοχή ενδημούν 30 είδη φυτών. Για την προστασία της πανίδας και ορνιθοπανίδας της περιοχής υπάρχουν 3 Καταφύγια Άγριας Ζωής και παρατηρητήριο με τσίτσρα αρπακτικών. Η ορνιθοπαράτηρηση είναι δραστηριότητα που ευνοείται, καθώς στα Αστερούσια συναντούμε 192 είδη πουλιών.

Η κτηνοτροφία αποτελεί βασική οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Η επαφή με τη γη και τη φύση, η εμπειρία αιώνων στη μεταποίηση πρώτων υλών αποτελεί κληρονομιά της περιοχής. Οι επισκέπτες έχουν σήμερα τη δυνατότητα να επισκεφθούν αγροτικές μονάδες μικρής κλίμακας και να βιώσουν παραδοσιακές πρακτικές παραγωγής.

Διάσπαρτα σε όλη την έκταση των Αστερουσίων αφήσαν τα ιερά τους προϊστορικοί και νεότεροι οικισμοί, τόποι λατρείας, εκκλησίες και μοναστήρια που αξίζει κανείς να εξερευνήσει. Το δύσβατο και απροσπέλαστο τοπίο αποτέλεσε, από τους πρώτους χρόνους, ιδανικό τόπο για αναχωρητές και ερημίτες που αναζητούσαν την απομόνωση και τη σχέση με τη φύση και το θείο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το μοναδικό σε φυσικό κάλλος, όπου κανείς συναντά σπήλαια ασκητών και το φαράδι με τη μαγευτική παραλία στην οποία καταλήγει.

Η μοναστική παράδοση οδήγησε στη δημιουργία και μονών που αποτελούν σημεία προσκυνήματος. Η κορυφή του Κόφινου θεωρήθηκε για αιώνες, με τα φαινόμενα που αμέτρητα ευρήματα, ενώ σιμά με το πανηγύρι στο εκκλησάκι του Τιμίου Σπυριδίου.

Τα Αστερούσια κατατούν το φυσιοκρατικό και πληθώρα φαραγγίων άγριας ομορφιάς παραλίες. Πολλά από τα φαράγγια της περιοχής, καθώς η διάσχιση απαιτώντας τεχνικό εξοπλισμό και οι πιστές παρά πέντε και η ιππασία δραστηριότητες.

Τέλος, παραλίες σπάνιας ομορφιάς, μερικές από τις οποίες είναι ή θαλάσσιες διαδρομές.

Άποψη από το λιμάνι του Αγ. Φαύλου. Στο βάθος φαίνεται το ακρωτήριο του Λέντα, το λιοντάρι, όπως το ονομάζουν οι τοπικοί κάτοικοι.
View from the port of Agios Fylos. In the background, the Cape of Lendas, known to locals as the lion.

Οι βράχοι και το υγρό στοιχείο σχηματίζουν ένα από τα εντυπωσιακότερα τοπία της φύσης των Αστερουσίων, τον καταρράκτη του Αμπά ύψους 145μ στο ομώνυμο φαράγγι.
and water form one of the most impressive landmarks of Asterousia, the waterfall of Ambas, 145m high, with the same name.

Asterousia Mountain Range
UNESCO
Biosphere Reserve

ASTEROUSIA

The Asterousia Mountain Range is the southernmost mountain in Europe. It is a semi - mountainous and mountainous zone of moderate altitude, reaching 1231m at its peak, Kofinas. The Asterousia Mountains occupy an area of 367km². They joined the world network of UNESCO Biosphere Reserves (MAB: Man and the Biosphere) in 2020, because they are home to a distinct human and natural environment.

The topography on the southern part of the mountains is fierce, with steep and abrupt rocks that through gorges and cliffs end up into small beaches and secluded coves. The vegetation is scarce and low except for some groves of pines, cypresses, carob trees, wild olive trees, and a characteristic cluster of Cretan date palms in Agios Nikitas and Martsala. Despite the scarcity of vegetation, there are 30 endemic species of plants. There are also three wildlife refuges and an observatory with a feeder for birds of prey. Asterousia is a good birdwatching spot, with 192 different species of birds.

Stockbreeding is a key economic activity for the inhabitants from prehistoric times until today. The local's heritage is the contact with land, and centuries-long traditions in producing goods. Visitors today can find small-scale agricultural units and experience traditional production practices.

Prehistoric settlements and century-old villages are scattered throughout the area, together with places of worship, small churches and monasteries to explore. The remote and unreachable landscape was from the first Christian times an ideal place for hermits, who sought to isolate and relate to nature and God. A typical example of this is the unique natural beauty of Agiofarago, where you can find caves of hermits as well as a gorge with a magnificent beach at its end.

The monastic tradition here led to the creation of hermitages and monasteries that are pilgrimage sites to this day. The peak of Kofinas was considered a sacred place for centuries, as countless findings reveal. The religious tradition continues with an annual festival in the chapel of the Holy Cross, on the peak.

Asterousia is a must for lovers of the outdoors, with a multitude of gorges of unique wild beauty that end in magnificent beaches. Many gorges attract adventure enthusiasts, as crossing them is a challenge requiring technical equipment and experience. Climbing fields, paragliding routes and horse riding complete the wide range of activities available.

Finally, beaches of rare beauty are facing the Libyan Sea, some of them are accessible only on foot or by boat.

Αστερουσίαν.
τουλάχιστον
τυπωσιακούς

Η Μονή του Αγ. Νικητα φησίζεται σε όλη την
περιοχή ως η πιο όμορφη και με
του Γεωργίου.
The Monastery of Agios Nikitaras ne
surrounded by olive groves and

UNESCO sites in Crete

Samaria · Psiloritis · Asterousia · Sitia